Tuncer CÜCENOGLU:

„Noi suntem toți angajații statului și, oricând, ministrul poate să ne dea altă funcție, fără nici o legătură cu teatrul"

S-a născut în 1944, la Çorun (Turcia). A absolvit Universitatea din Ankara, secția Filologie și Istorie-Geografie. Este director al Conservatorului Privat MSM, secția Dramaturgie, membru în Consiliul director al Sindicatului Scriitorilor din Turcia și membru în Consiliul literar al teatrelor de stat din Turcia. Piesele sale au fost traduse în engleză, germană, rusă, franceză, bulgară, greacă, macedoneană, georgiană, japoneză. Matrioșka este primul său text tradus în limba română. A obținut 13 premii în Turcia și 2 premii în străinătate (fosta Iugoslavie și Olanda).

Marinela Țepuș: *Pentru început, aș vrea să vă prezentați cititorilor/spectatorilor din România, care sunt prea puțin la curent cu dramaturgia turcă.*

Tuncer Cücenoglu: Sunt un simplu dramaturg. Îmi apar articole despre teatru în majoritatea publicațiilor importante din Turcia. Nu sunt angajat la vreun ziar, dar de câte ori am ceva de spus pe tărâm cultural, sunt găzduit de acestea. Când mă voi întoarce acasă, voi publica impresii despre România și despre Teatrul din Reșița.

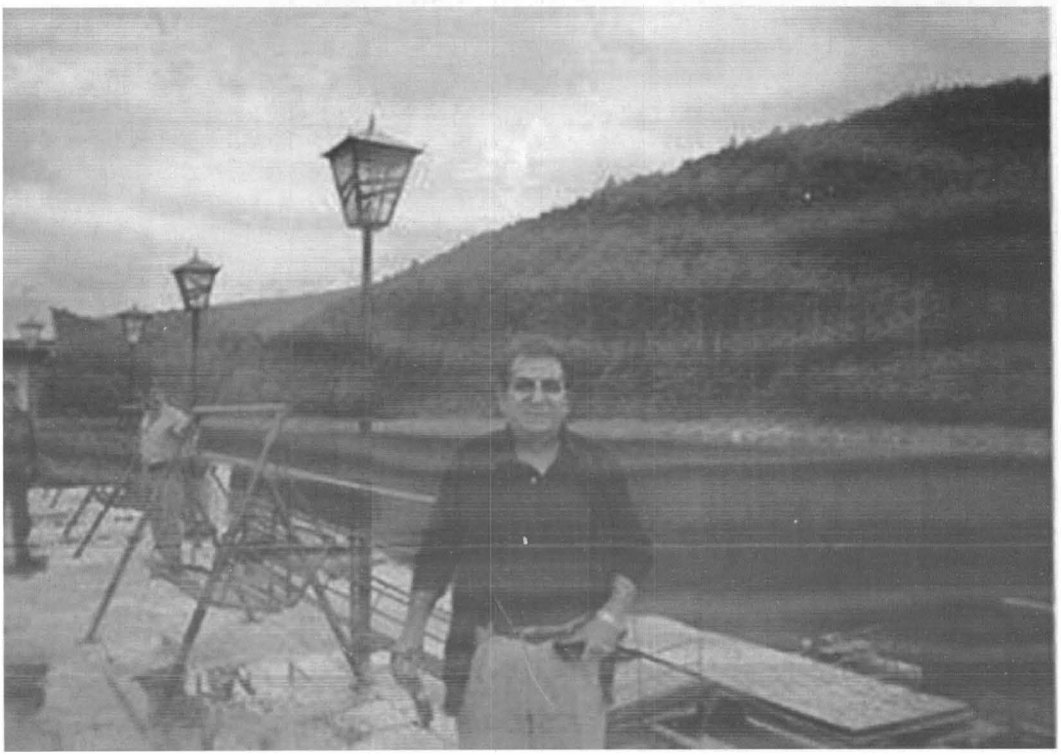

M.Ț.: *Se poate trăi, în Turcia, doar din drepturile de autor? Pentru că în România, așa ceva nu e posibil?*

T.C.: Nu sunt un om bogat. Dar pot trăi doar din dramaturgie. În plus, sunt profesor la o secție de dramaturgie a Universității din Ankara. În prezent, am o poziție destul de confortabilă, nu mă pot plânge. Îmi mai doresc doar o casă în centrul orașului. Cât despre scrierile mele, din cele 20 de piese, mi se joacă 14. E drept că, acum mult timp în urmă, după ce mi s-a jucat cel de-al doilea text, am fost interzis vreme de 14 ani.

M.Ț.: Matrioșka *s-a jucat pe scene din Bulgaria, Georgia, America, Germania... Și celelalte piese sunt la fel de cunoscute?*

T.C.: *Matrioșka* este piesa mea cea mai jucată în străinătate. Dar mai am și altele cunoscute dincolo de granițele Turciei. Am văzut, însă, toate variantele *Matrioșkăi* și pot spune că cea mai reușită este cea de la Reșița.

M.Ț.: *În România, dramaturgii se plâng în cor că sunt prea puțin jucați. Este o situație similară și în țara dumneavoastră?*

T.C.: În Turcia, pe lângă teatrele de stat, sunt și numeroase companii particulare, teatre de amatori, școli de teatru. Piesele mi se joacă în toate aceste instituții culturale. În fiecare stagiune, teatrele de stat – și, mai ales, Teatrul Municipal din Istanbul –, joacă cel puțin trei piese de-ale mele. Prin urmare, câștig ceva bani (chiar dacă amatorii și școlile nu plătesc drepturi de autor.)

M.Ț.: *Am înțeles că sunteți un scriitor foarte cunoscut și, de aceea, jucat. Ce se întâmplă cu ceilalți dramaturgi?*

T.C.: Sunt jucați, suficient de jucați. Dar nu e doar asta important. Pentru că poți scrie o piesă de teatru, dar dacă regizorul și actorii nu sunt potriviți pentru ea, există doar un text bun și o producție proastă.

M.Ț.: *Referindu-mă acum la* Matrioșka, *îmi puteți spune ce ați simțit văzându-i pe actorii români jucând-o? Mai ales că vă aflați pentru prima oară în țara noastră...*

T.C.: Mălina Petre este o actriță de înaltă clasă, Alexandru Repan este un mare profesionist (sunt sigur că e una dintre cele mai cunoscute vedete ale României), iar Dan Mirea este un actor fermecător. Fiecare este, în felul său, un artist de succes, deși sunt atât de diferiți.

M.Ț.: *Ce ne puteți spune despre montarea de aici, comparând-o cu celelalte? Are vreo particularitate? Se diferențiază prin ceva?*

T.C.: Regizorul a făcut un lucru foarte important, ridicând fiecare scenă la înălțimea așteptărilor mele și ale publicului, lucrând replicile în detaliu.

M.Ț.: *Mi-ați mărturisit mai devreme faptul că sunt făcute foarte bine tăieturile, păstrându-se substanța tuturor planurilor de joc: trecut – prezent; birou – casă – plajă – restaurant...*

T.C.: *Matrioșka* este o piesă care se dezvoltă cinematografic, pe mai multe niveluri... Acest lucru a fost simțit foarte bine de către regizorul Mihai Lungeanu și redat cu multă grijă pentru amănunte.

M.Ț.: *Spectacolul se joacă într-o limbă care vă este total necunoscută. V-am văzut, însă, reacționând, râzând... Cum se poate întâmpla asta?*

T.C.: Cunosc bine textul și pot urmări tot ceea ce se desfășoară pe scenă cu multă ușurință. În plus, m-a ajutat faptul că Mihai Lungeanu a respectat întru totul spiritul piesei, spectacolul este ca o oglindă a scrierii mele, ceea ce mă bucură în mod deosebit.

M.Ț.: *Este o piesă care surprinde cu multă atenție sufletul feminin, fragil și mereu dezamăgit de lipsa de atenție a bărbatului, de minciunile lui (adesea naive), precum și pe cel masculin, mai rece, mai indiferent, mereu pus pe cuceriri ușoare, superficial, trecător ca o boare. Cum ați construit asemenea situații? Ați observat astfel de apucături la prieteni, la cunoștințe sau ați avut dumneavoastră o experiență asemănătoare?*

T.C.: Sunt un om inteligent și observ toate obiceiurile semenilor mei. Nu se potrivește nimic cu ceea ce am trăit eu.

M.Ț.: *Nu vă cred...*

T.C.: I-am dedicat această piesă „scumpei mele soții..."

M.Ț.: *Cu atât mai mult nu vă cred... Mai ales că soția din piesă (absentă fizic, dar mereu prezentă prin rugămințile ei nesfârșite de a nu uita să cumpere foi de plăcintă la întoarcerea de la serviciu) nu este un personaj tocmai simpatic...*

T.C.: E vorba despre o relație dintre un bărbat și o femeie, interzisă din punct de vedere moral, dar foarte des prezentă, nu-i așa? Întâlnindu-mă la tot pasul cu bărbați aventurieri și cu femei nefericite, nu mi-a fost greu să găsesc pretextul pentru o asemenea piesă. Scrisul meu este de factură realistă și implicat puternic în social, dar, din când în când, caut și alte surse de inspirație.

M.Ț.: *Înțeleg că nu vă pare rău că ați făcut atâta drum ca să ajungeți la Reșița...*

T.C.: Sunt fericit că am venit aici. Știu foarte puține lucruri despre cultura și teatrul dumneavoastră, dar am văzut totuși câteva spectacole de-ale dumneavoastră la festivalurile din Trabzon și Istanbul. Sunt foarte interesat de epoca trecută, de comunism, precum și de revoluție și de perioada care i-a urmat.

M.Ț.: *Teatrele din Turcia joacă dramaturgie românească?*

T.C.: Puțină. Baranga și mai ales Eugen Ionescu.

M.Ț.: *În România este foarte puțin cunoscută dramaturgia turcă. Am putea face un schimb de informații?*

T.C.: Mai mult decât atât, am putea încerca să introducem dramaturgia românească pe scenele din Turcia, precum și piese turcești pe scenele din România. Vă stau la dispoziție.

M.Ț.: *Care este sistemul de funcționare al teatrelor în Turcia?*

T.C.: Avem teatre de stat în douăsprezece orașe. Direcția generală a acestora se află la Ankara. Mai sunt și alte companii subvenționate de stat, anume teatrele municipale din Istanbul. Acestea din urmă seamănă ca structură cu cel din Reșița, cele de stat, însă, au o structură greoaie, cu scheme mari de funcțiune. În teatrul de stat, directorul artistic este și manager și are drept final de semnătură. Nu poate decide tot, sunt peste 40 de scene pe care trebuie să le conducă, risipite în toată Turcia, și pe care se joacă aproximativ 150 de piese noi în fiecare stagiune. Pe de altă parte, avem mult prea multe teatre particulare – peste 20 numai în Istanbul. În Turcia, Ministrul nu este doar al Culturii, ci și al Turismului. Este foarte ciudat chiar și pentru noi. Asta arată că noul nostru prim-ministru nu știe nimic nici despre cultură, nici despre turism.

M.Ț.: *Cum reușesc teatrele particulare să supraviețuiască?*

T.C.: Foarte greu. Adesea nu-și pot plăti decorurile, joacă mai mult comedii ușoare, cu puțini actori.

M.Ț.: *În România se investesc foarte puțini bani în cultură. Cum e în Turcia?*

T.C.: Sistemul nostru este diferit de cel românesc. În România, știu că banii vin spre teatru, în cea mai mare parte, de la municipalitate, iar directorii teatrelor

îi repartizează după necesități: salarii, regia sălii, producții, colaborări etc. Noi suntem toți angajații statului și, oricând, ministrul poate să ne dea altă funcție, care să nu aibă nici o legătură cu teatrul. E drept că nu s-a întâmplat asta până acum.

M.Ț.: *Care este salariul unui actor sau regizor în Turcia?*

T.C.: Salariul mediu este de 2000 $.

După absolvirea studiilor, actorii primesc repartiție?

T.C.: Nu. Nu se mai întâmplă asta de vreo 15 ani, și mulți actori tineri sunt obligați să facă și altceva decât teatru, să joace în seriale, să facă reclame.

M.Ț.: *Mă gândesc că ar fi păcat ca noua noastră colaborare să se oprească aici...*

T.C.: Textele mele pot fi luate de pe internet. Nu pretind bani. Șapte sau opt dintre ele au teme universale: *Dosarul, Avalanșa, Vizitatorul...* Dar sunt și alți dramaturgi interesanți, pe care i-am putea propune teatrelor românești și, de asemenea, aș putea propune teatrelor din Turcia texte românești.

Marinela ȚEPUȘ

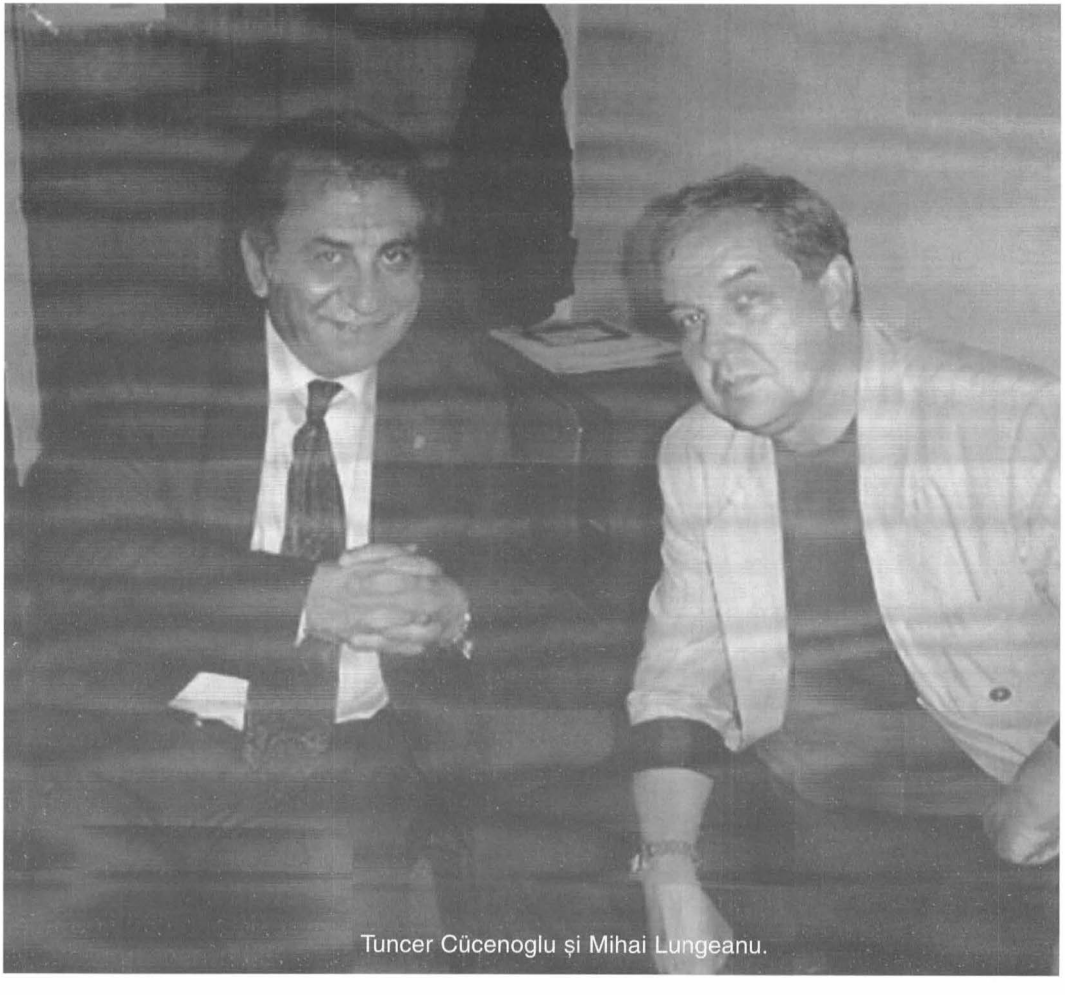

Tuncer Cücenoglu și Mihai Lungeanu.